

Warszawa, 18-10-2022 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zespół do spraw Równego Traktowania**

XI.813.21.2022.ASZ

Pani

Aleksandra Gładys

Inicjatywa „Polki w medycynie”

aleksandra.gladys@polkiwmedycynie.pl

Szanowna Pani!

W odpowiedzi na Pani wniosek, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 17a ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627, t.j. ze zm.; dalej jako: „ustawa o RPO”), proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zgodnie z art. 208 ust. 1 Konstytucji RP Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej jak: „RPO”, „Rzecznik”) jest organem stojącym na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych. Zakres działania Rzecznika nie ogranicza się jedynie do wolności i praw wymienionych w rozdziale II Konstytucji, ale obejmuje także te wymienione w ustawach i ratyfikowanych przez Polskę umowach międzynarodowych. Rzecznik Praw Obywatelskich pełni również funkcję niezależnego organu ds. równego traktowania zgodnie z ustawą z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie

---

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

równego traktowania (Dz.U. z 2020 r. poz. 2156, t.j.; dalej jako: „ustawa o równym traktowaniu”). W myśl art. 1 ust. 3 ustawy o RPO w sprawach o ochronę wolności i praw człowieka i obywatela Rzecznik bada, czy skutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji publicznych, obowiązanych do przestrzegania i realizacji tych wolności i praw, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

Równość płci we wszystkich sferach aktywności jednostki należy do priorytetowych obszarów działania RPO. Równy dostęp kobiet i mężczyzn do edukacji, a później – zwiększanie udziału kobiet w nauce, w tym na stanowiskach kierowniczych/decyzyjnych, jest – w ocenie RPO – niezbędnym warunkiem urzeczywistniania konstytucyjnego standardu niedyskryminacji kobiet i mężczyzn w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym (art. 32 Konstytucji RP).

Udzielając szczegółowych odpowiedzi na Pani pytania, pragnę zauważyć, iż:

- 1) W odniesieniu do pytania nr 1 „Czy znane są Państwu dane o liczbie kobiet wśród kierowników jednostek organizacyjnych polskich uczelni medycznych? Czy dane te są publicznie dostępne?”

Rzecznik Praw Obywatelskich nie gromadzi danych statystycznych dotyczących liczby kobiet wśród kierowników jednostek organizacyjnych polskich uczelni medycznych ani nie dysponuje takimi danymi. Należy do powszechnej wiedzy, że – przynajmniej w części – dane takie są możliwe do ustalenia w drodze analizy treści stron internetowych jednostek organizacyjnych uczelni medycznych¹, podobnie jak innych uczelni wyższych w Polsce.

- 2) W odniesieniu do pytania nr 2 „Czy w Państwa opinii powstanie takiego raportu jest istotne dla sprawy równouprawnienia w Polsce?” oraz nr 3 „Czy Rzecznik Praw Obywatelskich czerpałby korzyść z publikacji takiego raportu przez inicjatywę Polki w Medycynie i widzi możliwość wykorzystania zebranych informacji do działań na rzecz równouprawnienia w Polsce?”

---

¹ Zob. na przykład <https://umed.pl/uczelnia/struktura/jednostki/> (dostęp: 17.10.2022 r.).

Jako niezależny organ ds. równego traktowania w rozumieniu art. 18 ustawy o równym traktowaniu, RPO ze szczególną uwagą przygląda się sytuacji osób narażonych ze względu na swoje cechy na różne formy dyskryminacji, również w uczelniach wyższych. W tym kontekście stanowczo sprzeciwia się wszelkim przejawom naruszenia zasady równego traktowania, także takim, które bazują lub utrwalają stereotypowe pojmowanie ról społecznych. Ponieważ rzeczywiste równouprawnienie kobiet i mężczyzn w środowisku akademickim nadal nie zostało osiągnięte, Rzecznik nieustannie przypomina o konieczności usunięcia istniejących barier i nieprawidłowości w zakresie realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w tej dziedzinie². Jednocześnie RPO uznaje za warunek sine qua non zapewnienia efektywnej ochrony przed dyskryminacją zdiagnozowanie skali i przejawów nierównego traktowania. Tylko bowiem zbadanie rzeczywistego stanu równości płci pozwoli na zaprojektowanie odpowiadających mu rozwiązań prewencyjnych i sankcjonujących.

Kierując się troską o zagwarantowanie konstytucyjnego standardu równego traktowania kobiet i mężczyzn, w wykonywaniu swych ustawowych kompetencji RPO korzysta z dostępnych wyników badań podmiotów zewnętrznych, jak i realizuje własne badania, zgodnie z brzmieniem art. 17 b ustawy o równym traktowaniu.

W interesującej Panią dziedzinie przykładem może być badanie, którego wyniki zawiera raport pt. „Doświadczenie molestowania wśród studentek i studentów. Analiza i zalecenia”³. Za wysoce niepokojące RPO uznał uzyskane w jego ramach dane, które wskazują na bardzo dużą skalę dyskryminacji w środowisku akademickim w

---

² Por. „W Międzynarodowym Dniu Kobiet i Dziewcząt w Nauce Rzecznik Praw Obywatelskich przypomina znaczenie zasady równości płci w tej sferze”, dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/oswiadczenie-rpo-miedzynarodowy-dzien-kobiet-w-nauce> (dostęp: 17.10.2022 r.) czy wystąpienie do Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dnia 21 października 2021 r., znak: XI.800.8.2021.ASZ, dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-bada-sprawe-mobbingu-molestowania-w-slaskim-uniwerysytecie-medycznym> (dostęp: 17.10.2022 r.).

³ Dostęp pod adresem: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/molestowanie-wsrod-studentek-i-studentow-analiza-i-zalecenia-rpo> (dostęp: 17.10.2022 r.).

Polsce – spośród osób ankietowanych prawie połowa studentek i jedna trzecia studentów doświadczyła molestowania. Podkreślenia wymaga istotna dla niniejszej sprawy okoliczność – szczegółowe analizy konkretnych wydarzeń (sytuacji najbardziej przykrych w okresie od początku studiów) pokazały, że najczęściej przywoływanymi powodami molestowania była płeć – co druga studentka doświadczająca molestowania wskazywała tę cechę jako przesłankę tej formy dyskryminacji, podczas gdy wśród mężczyzn najczęściej wymienianą przesłanką była orientacja seksualna. Alarmujące jest, że sprawcą co trzeciej sytuacji wskazywanej przez osoby badane był wykładowca akademicki/wykładowczyni akademicka oraz że dwie trzecie z tych wydarzeń miało miejsce na terenie uczelni. Jeśli chodzi o molestowanie seksualne, to prawie co trzecia badana osoba zadeklarowała doświadczenie przynajmniej jednego zachowania noszącego znamiona tej formy dyskryminacji – w przeważającej większości były to kobiety. Molestowania seksualnego doświadczyły średnio aż cztery na dziesięć badanych.

Doceniając znaczenie podnoszenia świadomości społecznej na temat zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć w środowisku akademickim, w tym – na uczelniach medycznych, RPO za niezwykle interesujące i ważne uznaje wszelkie próby oceny stanu równości płci w tej dziedzinie w Polsce. W ocenie Rzecznika, stanowią one istotny krok na drodze do skutecznej realizacji ciążącego na organach władzy i podmiotach publicznych obowiązku niedyskryminacji kogokolwiek w życiu społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (art. 32 ust. 2 Konstytucji RP) oraz zapewnienia kobietom i mężczyznom równych praw w życiu społecznym i gospodarczym (art. 33 ust. 1 Konstytucji RP).

Mam nadzieję, że uzyskane informacje okażą się dla Pani pomocne.

Łączę wyrazy szacunku

Anna Mikołajczyk
Naczelnik Wydziału
/-podpisano elektronicznie/